

“4N ve 1V: Özel Eğitimde Akademik Gelişim ve Öğretim”

Özel Bireylerin Eğitimi Özel ve Farklıdır...

Genel akademik müfredatlara benzemez özel eğitimin amaçları. Özel eğitim okul programlarının içeriği okul öğrenci grubuna yöneliktir, bu grubun ihtiyaçlarını karşılayacak ve günlük yaşamda öğrencilerini bağımsızlaştıracak becerileri geliştirme üzerinedir. Yine genel okul öğretimleri gibi gruba değil, bireye yönelik çalışılır. Normal akranlarının aksine özel gereksinimli öğrencilerle değişik gelişim alanlarında ayrıntılı değerlendirmeler sonucunda belli bir plan dâhilinde öğretim sağlanır. Okulumuz, eğitsel sınıflandırmada ‘eğitilebilir’ öğrenci grubunun eğitimini üstlenmektedir. Eğitilebilir öğrenciler, akademik becerilerde diğer gelişim alanlarına nazaran daha çok desteğe ihtiyaç duyarlar.

Akademik beceriler; bilişsel becerilerin yoğun kullanıldığı eşleme gibi becerilerden yoğun matematik problemlerine kadar geniş karmaşık becerilerden oluşmaktadır. Temel ve işlevsel akademik beceriler vardır. Eşleme temel bir beceridir ve her bireyin kazanması gerekir çünkü tüm kavram ve becerilerin önkoşuludur. Okuma yazma işlevsel bir beceridir, ömrü boyunca bu beceriyi kullanır ve bireye değişik alanlarda bağımsızlık sağlar.

Özel eğitim gereksinimi olan bireyler ile çalışan öğretmenler akademik kavram ve becerileri yapılandırılmış ve sistematik olarak bir yöntemle bağlı kalarak öğretir. Öğretmen tüm planı yapar ve öğretim daha sonra başlar.

Bu becerileri çalışmaya başlamadan önce *neyi, ne zaman, nasıl ve nerede öğreteceğine* karar verir.

Tüm özel eğitim okullarında yapılacak öğretim milli eğitim bakanlığınca hazırlanan programlar rehberliğinde yürütülür. Yani her okulun kendine ait bir müfredatı bulunmaktadır. Bu müfredata uygu olarak değerlendirme formları oluşturulmaktadır.

Öğrencinin yaşına ve engel türüne göre *performans belirleme ölçekleri* kullanılarak öğrencinin performansı belirlenir.

Tüm gelişim alanlarını kapsayacak şekilde bir tek öğrenciye ait *Bireysel Eğitim Planı (BEP)* hazırlanır.

Ne öğretilecek?

Performans belirleme formunda öğrencinin + olarak işaretlenen son basamak öğrencinin performansını, - olarak işaretlenen ilk basamak ise çalışılacak amacı belirtir. Bu amaçlar öğrencinin düzeyine, gereksinimleri, çevrenin beklentisine ve yaşantısına göre önkoşul özelliği taşıyorsa değişebilir. Çoğu zaman öğretmenleri zorlayan ve plan hazırlanırken dikkat edilmesi gereken *aile tercihleri* vardır. Uygun olan tercihler plana dâhil edilebilir. Ancak öğrencinin tüm özellikleri ile aile isteği örtüşmüyorsa ailenin beklentisi değiştirmek için gerekli çaba gösterilmelidir.

Ne zaman ve nerede öğretilecek?

Belli bir okul ders programına bağlı olduğu için akademik becerinin bulunduğu derse ait ders saatinde öğretim yapılır. Genellikle ortam sınıf olacaktır. Öğretmen beceriyi edinim aşamasında çalışırken veli işbirliği başlamalıdır. Ödev *kavramı özel eğitimde öğrenci öğretilen bilgiyi evde kendi kendine değerlendirir değildir*. Özel gereksinimli öğrenciler edinilen bir beceriyi genellemede çok zorlanırlar. Öğretmeniyle yapabildiklerini başkalarıyla, başka ortam ve materyallerle yapamayabilirler. Bu nedenle öğretim yapılırken edinim kısmen kazanıldığında kişi, ortam ve materyallerin değişmesi hızlı genelleme için önemlidir. Aile bu anlamda işbirliği yapılarak ulaşılabilen kişilerdendir. Öğretmen çalış-

şılan becerinin nasıl öğretildiğini aileye kısaca kilit noktalarıyla anlatmalı ve çalıştığı beceriye uygun çalışmalarını eve göndererek öğretmen-den aile bireyine kişiyi, sınıftan eve ortamı, ve tahtadan çalışma kağıdına materyali değiştirerek genelleme çalışmalarını yapabilir.

Nasıl öğretilecek?

Öğretmen çocuğa ve beceriye uygun yöntemi belirler. Yanlızsız öğretim yöntemleri tercih edilir. Öğrencinin yanlış

yapmasına olabildiğince izin vermeden, yapıldığında da yanlış görmezden gelerek doğruyu tekrar pekiştiren hata düzeltme teknikleri seçilmelidir.

Velilerimize,

Bütün bunların ışığında eğitim ve öğretim çalışmaları gerçekten amacına ulaşması için okul-öğretmen-veli işbirliğiyle yürütülmeli. Zorlu pandemi döneminde evde kapalı kalmak aile ve öğrenci için zor olduğu kadar öğretmenleri için uzaktan öğretimi yürütmek de oldukça zordu. Öğretmen aile işbirliğinin yoğun olduğu öğrenciler bu süreci daha kolay ve bilgi becerilerini taze tutarak atlatmayı başardılar. Öğretmen ve öğrenci etkileşiminin en yüksek olduğu alanlardan biri olan özel eğitim, pandemi sürecinde değişik öğrenme durumları ve muhteşem deneyimlere imkân tanıdı. Uzaktan yapılamaz denilen özel eğitim bile aile ve öğretmen işbirliğiyle ve bakanlığın geliştirdiği içeriklerle en az zararla etkin şekilde yapıldı.

Sağlıkla okul devamlılığımızın sağlanması için, tedbirli günler diliyorum...

“Bizim Köşemiz”de yarın “Evde El Sanatları”na yönelik içerik sunulacaktır.